

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

Regionalni centri

Bar - Rista Lekića D11/II, 030.317.380 | Herceg Novi - Prve bokeške brigade 11, 031.346.080

KOMENTARI NA STRATEŠKU PROCJENU UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA DSL "BIGOVA 38"

Prema Zakonu o strateškoj procjeni uticaja (Sl.list RCG 80/05 od 28.12.2005) i članu 19. dostavljamo komentare na Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu vezano za Državnu studiju lokacije Bigova 38 (u daljem tekstu Izvještaj).

Na osnovu uvida u Izvještaj dajemo sljedeće primjedbe:

- Potrebno je značajno umanjiti i sveobuhvatnije planirati smještajne kapacitete predložene u Izvještaju (2 hotela, 560 smještajnih jedinica, 160 vila, depandansi 260 smještajnih jedinica, 150 marinskih vezova...). U opisu mogućih značajnih uticaja na životnu sredinu (stavka 6) nijednom se ne spominje neophodna infrastruktura (saobraćajne veze, vodovod, komunalni odvodi) za ovakve turističke objekte i dugoročno gledano ovo će prestavljati osnovni problem. Radi se o desetostrukom većem broju turista u odnosu na broj stanovnika (215 stanovnika).
- Nije prihvatljiva konstatacija iz Izvještaja u dijelu 4 Opis postojećeg stanja i dalje u tekstu u kojoj se navodi da "za prostornu cjelinu na koju se odnosi DSL Bigovo ne postoje direktni - precizni podaci na osnovu kojih se može dati prikaz postojećeg stanja životne sredine jer ova mikrolokacija nije obuhvaćena Programom monitoringa životne sredine". Neophodno je da investitor plati za izvođenje osnovnih istraživanja u kojem bi se ispitalo najmanje postojanje ugroženih, rijetkih i reliktnih vrsta koje su karakteristična za ovakva obalna i priobalna područja, a zatim i stanje voda, vazduha, zemljišta i slično. Neprihvatljiva su mjerena iz lokalnih opština (Tivat, Kotor) s obzirom da se radi o značajno drugačijem pejzažu, naseljenosti i prirodnim odlikama.
- U dijelu geoseizmičke karakteristike Izvještaj obrađuje generalnu crnogorsku seismološku sliku, ne navodeći konkretno detalje o seismologiji Bigova. U isto vrijeme se navodi da se "Crnogorsko primorje nalazi u granicama IX osnovnog stepena seizmičnosti (MCS skale)...”činjenica da je prostor u granicama morskog dobra i neposrednog zaleđa”..."predstavlja veliku nepovoljnost sa aspekta seizmičkog rizika". U okviru mjera ne postoje posebno obrađene mjeru vezane za seismološke rizike.
- Izvještaj u dijelu ispitivanja hemijskog sastava zemljišta ne priznaje povećane količine opasnih i štetnih materija u zemljištu koje su utvrđenje u Programu monitoringa životne sredine za 2007 za najbliže lokacije (Tivat, Kotor, Budva).

This project is funded by the European Union, managed by the Delegation of the European Union to Montenegro and implemented by the Network for Affirmation of NGO Sector - MANS

Ovaj projekat je finansiran od strane Evropske Unije, preko Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori a implementira ga Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS

- Podaci za Bigovo se moraju ispitati u dijelu fizičko – hemijskih karakteristika zemljšta posebno iz razloga postojanja tzv. peloida/medicinskog blata na ovom području. Ne definiše se imperativno zaštita ovog blata niti obaveza utvrđivanja rezervi i lokacija.
- Takođe se Programom monitoringa životne sredine ne mjeri kvalitet vazduha u području Bigovo niti ni u jednoj lokaciji na području Donjeg Grblja i poluostrva Luštice, tako da je i ovo pitanje koje je potrebno adekvatno riješiti.
- U mjerama za ublažavanje uticaja na vode naglašava se “da su budući korisnici planiranih objekata obavezni da obezbijede bezbjedno odvođenje otpadnih voda, samostalno i u saradnji sa nadležnim organima...” te da “treba obezbjediti tretman otpadnih i fekalnih voda...prelazno rješenje mora biti u skladu sa propisima, a to znači da i septičke jame treba da imaju betonske vodopropusne obzide i dno”... Već u Izvještaju se navode sumnje vezane za ulaganje i razvoj potrebne infrastrukture za planirane kapacitete na Bigovu. Ne navodi se tačan broj neplanski izgradjenih fekalnih odvoda.
- Mjere vezane za seizmološke rizike koji su naznačeni kao izuzetno veliki nijesu razrađene u studiji.
- Pitanje koje nije detaljno tretirano u Izvještaju je vezano za marinu i 150 vezova, iako se u dijelu identifikacija područja za koja postoji mogućnost da budu izložena značajnom riziku navodi izloženost obalnog mora zbog zagađenja od otpadnih voda iz planiranih turističkih objekata i marine. Nije jasno kojeg reda veličine je ovaj zahvat, za koje vrste plovila i kojeg reda veličina.
- U mjerama za zaštitu biodiverziteta nijesu napravljene jasne smjernice na koji način će biti obezbijeđeni mikro koridori i zoniranje za rijetke i endemične vrste, iako se u Izvještaju navodi da jedan od dva segmenta koja izlaže riziku realizaciju Plana čini “biodiverzitet u zoni zahvata Plana i šireg područja Luštice i Grblja zbog fragmentacije i konverzije – pretvaranja prirodnih staništa u izgrađena”.
- U izvještaju se navodi „Vodovodna i kanalizaciona mreža nijesu izgrađeni u zoni naselja. Ne postoji jedinstvena kanalizacija na području Bigova, gdje je ovo pitanje rješava za svaki objekat posebno jamama, upojnim/septičkim bunarima ili ispuštanjem u podmorje. Naselje Bigova kao i ostalo područje obuhvaćeno DSL nijesu pokriveni gradskom vodovodnom mrežom. Vodosnabdjevanje se rješava individualno...Dakle na području Bigova ne postoji razvijena kanalizaciona mreža i istu treba izvesti i priključiti, u skladu sa razvojnim mogućnostima, na primarnu kanalizacionu mrežu i planirano postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) za Kotor i Tivat”. U ovakvim uslovima je vrlo teško govoriti o održivom turizmu i planiranim kapacitetima za preko 2000 turista. Planove vezane za kapacitet je potrebno prilagoditi realnom stanju u skladu sa postojećom, blago renoviranom infrastrukturom, unutar održivih planova.
- Izvještaj ne sadrži pojedine važne grafičke priloge (lokacija u odnosu na Tivat, Kotor, Budvu, deponije čvrstog otpada, biodiverzitetske mape...) koje su neophodne s obzirom da se radi o Strateškoj studiji lokacije.
- Alternativno rješenje koje je ponuđeno u planu („ne graditi ništa“) ne ogleda stvarnu volju i motivaciju da se uradi rješenje koje će moći da zaista bude razmatrano na približno istom razvojnom nivou ili sličnim mogućnostima za njegovu realizaciju. Ovako postoji samo *pro formae* i nije relevantno.

Podgorica, 28. jun 2011. godine